

Acta van de vergaderinge, extraordenairlic gehouden tot Almar op den 20 Octobris 98 by den gedeputeerden dienaren der classen, sorterende onder den Noorthollantschen synodo, ende dat vuyt last ende conforme de beschryvinge der E. E. heeren Staeten over de zwaricheyt ende den staet der kercke tot Medenblich.

[ART 1.]¹⁾ Naer anroepinge van den naeme des Heeren is vercoren tot eenen praesidem PETRUS PLANCIUS, dienaer des woorts tot Amsterdam, ende tot scribam JOANNES BOGAERT, dienaer tot Harlem.

[ART 2.] De gedeputeerde der classen hebben overgelevert de credencien, hen respectivelic by den classen gegeven. Ende hoewel de credence der gedeputeerden des classis van Amsterdam van den anderen differeerde als alleenlic last hebbende an te hooren ende niet in onderhandeling te treden over de voorsz zwaricheyt, daervan ooc de redenen ende motyven des classis syn by de vergaderinge angehooft, item dat de credence der gedeputeerden vuyt den classe van Enchuysen haer refereerde op de particuliere instructie, hen over het different van Medenblich medegegeven, so is niettegenstaende tselve naer rype deliberatie by de vergaderinge goetgevonden, dat deselve vergaderinge als wettelic beroepen synde soude treden in onderhandeling vant voorscreven different volgende den last ende vuytschryvinge der E. heeren Staeten voornoemt, als naer den worde Gods tot de meeste stichtinge oirboirlic bevonden sal werden.

[ART. 3.] Vuyt den classe van Almar syn verschenen PETRUS CORNELI, dienaer tot Almar, ende PETRUS LAMBERTI, dienaer tot Nieuwenierop; vuyt den classe van Harlem JOANNES BOGAERT, dienaer tot Harlem, ende BARTHOL-

¹⁾ De articuleering, die in C ontbreekt, is overgenomen uit G.

DUS GUILLIELMI, dienaer tot Beverwyck; vuyt den classe van Amsterdam PETRUS PLANCIUS, dienaer tot Amsterdam, ende PETRUS VEREYCKIUS, dienaer tot Sloten ende Sloterdijk; vuyt den classe van Hoorn JACOBUS GUILLIELMI, dienaer tot Hoochwoude, ende JACOB LAURENSSZ, dienaer tot Hemsbrouck; vuyt den classe van Enchuysen HERMANUS GERARDI, dienaer tot Enchuysen, ende JOANNES WALLESIUS, dienaer tot Bovencarspel; vuyt den classe van Edam JOANNES JANSZ DE BRUNE, dienaer tot Edam, ende THEODORUS HOUTMANNUS, dienaer tot Lansmeer.

[ART. 4.] Der vergaderinge es voorgelesen de schriftelicke commissie, die de E. heeren Staeten hebben gegeven d'eersame mr. LENARD CASENBROOT, raet ordinairis in den Hove van Holland, Zeeland ende Westvrieslandt, ende D. ANDRIES HESSELS VAN D'INTER, cerste raet van den Rade van Brabant. Ende volgende deselve commissie syn de voorsz. heeren in de vergaderinge verschenen, ten eynde dat haer E. souden helpen dirigieren de voorseyde vergaderinge, dat in de zake der kercke van Medenblich ende TAKONIS SYBRANDI soude mogen ordentlic gebesoingniert werden, als tot goede eenicheyt ende welstant der kercke oirboirlic soude wesen.

[ART. 5.] Is ooc der vergaderinge gebleken, dat deersame JOANNES VUYTENBOGAERT, dienaer in sGravenhage, ende JOANNES MATHYSIUS, dienaer tot Harlem, by laste der E. heeren Staeten syn verordineert om op dese jegenwoordige vergaderinge te verschynen ende te rapporteren, tguent dat zy vuyt last der E. heeren Staeten tot Medenblich met TAKONE hadden gebesoingniert angaende de eenicheyt, daarvan de voorsz. TAKO zeker generale ende particuliere confessie den E. heeren Staeten geexhibeert hadde, ende met-eenen op dese vergaderinge de zwaricheyt voorsz. te helpen verhandelen.

[ART. 6.] Der vergaderinge es overgelevert door JOANNEM VUYTENBOGAERT ende JOANNEM MATHYSIUM, gedeputeerde als vooren, zeker schriftelicke acte by TAKO SYBRANDI onderteeckent, by dewelcke hy verclaert te approberen en toe te stemmen den christelicken Catechismum ende de 37 articulen der Nederlantscher Confessie als den worde Gods gelycformich, presenterende die te onderteeckenen, behoudens dat syn beroepinge ende anninge totten dienst van Medenblich geenssins en sal werden gecontroverteert, gelyc hy verclaert zo door Zyn Excellencie als den E. heeren Staeten deselve voor wettelic geconfermeert te syne, gedateert deselve acte den 1 Octobris 98.

[ART. 7.] Item is ooc der vergaderinge geexhibeert zeker particuliere confessie, daermede de voorsz. TAKO begeert te vertoogen de conformiteyt, die hy metten Gereformeerden kercken mainteneert te hebben in de zuvere

leere. Ende dewyle de vergaderinge oordeelt, dattet een exempel van nieuwicheyt es, dat eenige particuliere confessie door TAKONEM ofte yemant anders gemaect ende overgelevert soude werden, dewyle datter generale formulen van belydenissen by den kercken angenomen syn, tot dewelcke dat alle dienaren haer moeten conformeren, so acht de vergaderinge, dattet alsnoch onnodich es dezelve particuliere confessie te doorlesen ende ondersoecken, ten ware dat de acte TAKONIS belangende de onderteeckeninge des Cathechismi ende der Nederlantscher Confessie geexaminert zynde tselve daerna soude mogen nodich bevonden werden.

[ART 8.] Alzo de voorscreven acte TACONIS beroerende deselve onderteeckeninge voorgelesen es, so is der vergaderinge afgevraecht, of iemant, een wettelic dienaer beroepen synde, onderteeckeninge doende van dezelve christelicken Cathechismo ende Nederlantsche Confessie, niet genouchsaem verelaert de eenicheyt der leere metten Gereformeerden kercken. Is geresolveert tselve genouch te syne, gelyc van TAKONE tanderen tyden is vereyscht ende by hem alsdoe gerefuseert es geworden.

[ART. 9] Overmits dat TAKO in de schriftelicke acte, daarmede hy te kennen geeft syn gemoet van de onderteeckeninge des Cathechismi ende der 37 articulen, ooc mentie maect tselve syn eenparich gesustineert gevoelen metten Gereformeerden kercken geweest te syne, so is der vergaderinge afgevraecht, of sulcke redene TAKONIS geoordeelt mach worden met waarheynt gestelt te syne. De vergaderinge, angehoort ende gerecolleert hebbende de fundamenten, daerop de anclachten over syn oneenicheyt in der leere gegront syn sowel ten respecte van tguent, dat hem tot Utrecht heeft toegedragen, als ooc van de conferentie, die opt raethuus tot Medenblic door den gedeputeerden des synodi gehouden es, te weten PETRUM PLANCIUM, JOANNEM BOGAERT, dienaren des woorts, ende ZEGER DIRRIXSZ, ouderline tot Enchuysen, (conforme trapport, angeteeckent in den particulieren synodo, gehouden tot Almar anno 93, art. 14), hebben geoordeelt, dat TAKO buuten de waarheynt tselve daergesteld heeft, wat hy naerderhant bekent ende schriftelic an den E. heeren Staeten te kennen mach hebben gegeven in forme van eenige confessie syns gevoelens, en can niet omstooten tguent te vooren an hem bevonden is.

[ART. 10] Gelyc hiervoren mentie gemaect es, art 7, dat de poinctuele confessie TAKONIS niet soude gelesen werden, voor an der stont dat tselve nodich soude bevonden werden vuyt die examinatie van de schriftelicke acte, by hem mede overgegeven, so is int onderhandelen nodich bevonden deselve te doorlesen ende ondersoecken, of die teenemael met de goddelicke waarheynt accordeert. Derhalve is deselve cerstelic door-

lesen ende by de vergaderinge seker *anmerkinge* genomen over *verscheyden* articulen, daerinne bevonden worden eenige redenen, die *dangereus* syn ende daerop *breeder* verclaringe soude vereyscht worden. Item worden ooc vele articulen daerin bevonden *insouffisant* te syne volgende de *scriftelycke* notitie daarvan synde.

[ART. 11.] De gecommiteerde heeren der E. heeren Staeten hebben die vergaderinge voortgedragen ende van wegen haerder E. verzocht, conforme zeker *scriftelicke* acte van resolutie, tot dien eynde by den E. heeren Staeten gegeven ende hier op de vergaderinge *geexhibeert*, dat *niettegenstaende* alle voorgaende differenten ende handelingen in de sake TAKONIS ende der kercke tot *Medenblic* gehouden, *devoir* soude mogen gedaen worden, dat *gebleken* synde de *conformiteyt* TAKONIS metten Gereformeerden kercken de *eenicheyt* aldaer tot *Medenblic* soude mogen *geprocureert* werden op de *alderbequaemste* middelen ende tot de beste *welstant* ende *vrede*, ende dat derhalven *beneffens* D. JOANNEM VUYTENBOGAERT ende JOANNEM MATHYSIUM noch twee dienaren vuyt dese vergaderinge naer *Medenblic* souden werden *afgeveerdicht* ten eynde *voorscreven*.

[ART. 12.] Overmits dat volgende den 10 articule int *examineren* van de *poinctuele* confessie bevonden es, datter *vuytdruckelicker* verclaringe van TAKONE sal moeten gedaen werden over *verscheyden* poincten, so is by de vergaderinge *raetsaem* bevonden, dat sulx *vooreerst* van nooden es. Ende om *tselve* van TAKONE te *becommen* ende daerover met hem in *conferentie* te treden *beneffens* JOANNEM VUYTENBOGAERT ende JOANNEM MATHYSIUM, die daertoe van den E. heeren Staeten *verordent* syn, is by de vergaderinge *geresolveert*, dat naer *Medenblic* van wegen der kercken mede sullen *trecken* D. BARTHOLDUS GUILLIELMI ende HERMANNUS GERARDI. Ende indien de *voorsz.* TAKO geen *volcommen* contentement doet, sullen de *voorsz.* twee *gedeputeerde* deser vergaderinge daarvan *verwittinge* doen an den *classen* synodael van *Alemaer* om door deselve de *kenesse* van haer *wedervaren* anderen *classen* te doene.

[ART. 13.] Alzo by de gecommiteerde heeren der E. heeren Staeten voorgedragen es, dat in gevalle den kercken *behoirlic* contentement dede *belangende* de *eenicheyt* der *zuvere* leere, *voorder* tot *Medenblic* *gevoordert* mochte werden de *wederoprechtinge* van de *vrede* tot *welstant* der kercken ende des *lants* volgende de *scriftelicke* resolutie der E. heeren Staeten, die by de *voorscreven* heeren gecommiteerde *geexhibeert* ende *voorgelesen* is, daerby *gesecht* wort, dat in gevalle bevonden werde, dat TAKO van de *suverheyt* synder leere *genouchsaem* doe *blycken*, alsdan *sonder* in *voorder* *dispuut* te stellen, of de *beroeppinge* TAKONIS of de *procedueren*

tegen hem gehouden de vereeninge bevoordert mochte werden, so is by de vergaderinge naer rype ende laneduerige deliberatie in de vreesse Gods besloten, dat tot dien eynde alvooren soude moeten betracht ende volbracht worden de naervolgende poincten.

[ART. 14.] Vooreerst also de kercken in dese voorleden jaren TACONEM niet en hebben connen bewegen om te verschynen in kerckelicke vergaderingen, nochte ooc tot die onderteeckeninge des Cathechismi ende 37 articulen van de Nederlantsche Confessie ende derhalven niet alleen vuyt praesumptie, maer ooc vuyt bequame rapporten haerder gedeputeerden verstaen hebben, dat TAKO, met hen confererende van de leere, geen verclaringe mondelic dede, die met de belydenisse der waerheyt ende algemeyner kercken overeenquam, ende nochtans nu vuyt syn generale confessie als ooc pointuele verclaringe (als hetguent dat daerinne ontbreect by hem voldaan sal wesen, gelyc verordent ende te vooren verclaert es) verstaen wort, dat hy hem begeert daerin in alles te conformeren, soo heeft de vergaderinge geoordeelt, dat TAKO afgaende alles tguent hy in syn conferentie ende anderssins soude mogen te kennen hebben gegeven, sal begeeren, dattet alles gerefereert ende verstaen sal worden naer tguent, dat hy in syn generale ende pointuele confessie nu naderhant vuytgedruet heeft.

[ART. 15.] Ende overmits dat ergenissen ontstaen syn, doordien TAKO gestadichlic gerefuseert heeft alle comparitien op kerckelicke vergaderingen niettegenstaende alle vriendelicke aanbiedinge der kercken, waervuyt mitsgaders andere voorgevallen occasien de kercken van Noorthollant met publicque verclaringe te kennen hebben moeten geven, dat hy niet conde voor een dienaer der Gereformeerden kercken gehouden werden, so oordeelt de vergaderinge, dat tot wechneminge der ergenissen wederomme openbare verclaringe sal moeten geschyeden in de drie kercken, daer te vooren van syn inhabiliteyt afcondinge gedaen es, opdattet kennelic worde, dat hy volgende syn generale ende pointuele confessie mitsgaders naerder verclaringe, daerop gedaen, in eenicheyt der leere met den Gereformeerden kercken jegenwoordich staet. Gelyc hy hem ooc vastelic sal moeten verbinden hem voortan te onderwerpen ende te verschynen op kerckelicke vergaderingen syns classis ende synodi ende in conformiteyt van andere dienaren hem ooc in kerckelicke regieringe te dragen.

[ART. 16.] Item verstaet ende oordeelt ooc de vergaderinge, dat men sorge sal dragen ende vercrygen, dat de kercke van Medenblick int beroepen der kerckelicker dienaren, ouderlingen ende diakenen sodanige vryheyt sal hebben ende behouden als andere Gereformeerde kercken hier te lande. de overheyt behoirlic gerespecteert synde. Daertoe, so de voorsz. TAKO

hem begeert te verstaene, sal by den twee gedeputeerden deser vergaderinge neffens den 2 gedeputeerde dienaren van wege der E. heeren Staeten in christelicker wyse gearbeyt worden, dat alle differenten, die tuschen de gemeente ende TAKONEM so lange syn geweest, souden mogen tenedergeleyt worden ende de voorsz. gemeente na vermogen beweecht worden om des voorsz TAKONIS dienst alsdan toe te stemmen, angesien dat de vergaderinge voor de gelegentheyt deses tyts tselve oordeelt het oirboirlixste te syne.

[ART. 17] Voorder alzo de resolutie der E. heeren Staeten medebrenghet, dat JOANNES MATHYSIUS in cas van vereeninge tot Medenblick den tyt van drie ofte vier weken soude blyven, om benefens TAKONEM den dienst met tgene daeran dependeert te bedienen, so ist, dat dese vergaderinge, door den presidem ommegevraecht synde, sulcke resolutie voornoemt mede samentlic goetvinden ende approberen, ende hebben derhalven MATHYSIUM voornoemt van harent twee ooc gecommitteert ten eynde als voren.

[ART. 18] De formule van de voorstellinge sal geformeert ende gescreven worden by den vier gedeputeerden, naer Medenblic daertoe afgeveerdicht.

[ART. 19] De vergaderinge is naer anroepinge van den name des Heeren geeyndicht sVrydachs avonts ten 9 hueren den 23 Octobris 98.

JOANNES BOGAERT, scriba.

Copia uyt het kerekenboeck van Medenblick.

Pointen en articulen, daernae myn E.E. heeren van de magistraet der stadt Medenblick en die van de christel[icke] ¹⁾ Gereformeerde gemeynte aldaer door tuschensprecken v[an] ondergeschreven hiertoe gecommiteerde kerckendiena[eren] syn geaccordeert, ende daerop oock deselve geme[ynte] en TACO SYBRANDI, kerckendienaer, met malcanderen [syn] vereenicht.

Eerstelyck. Also TACO SYBRANTSSEN de kereken van Noortho[llant] so mette punctuele belydenisse syns geloofs (inhoudende tgevoe[len], dat hy van de salichmakende leere affirmeert, also continuelyck gehadt en verclaert te hebben) denselven kercken overgelevert, als [oock] met het aennemen en onderschryven der Nederlantsche Belyd[enisse] en Catechismi van de gesontheyt syner leere versekert en be[kent] heeft door Gods genade in deselve salichmakende le[ere] ten eynde toe te volherden, en sal voortaan bij niemant tegen syn voorgaende beroupinge alhier tot Medenblick ge-

¹⁾ De bladen, waarop deze copie, die alleen in B voorkomt, geschreven zijn, zijn sterk afgesneden. Hetgeen wij meenden dat daardoor verloren gegaan is, hebben wij tusschen [] geplaatst.

querelleert of met eenige quade naesprake van onwettelyckheyt belast worden, te min also deselve kercken nae examinatie van dien hem voor een wet[te]lyck predicant des h. evangelii en dienaer der ste[de] en gemeyntheit voorschreven hebben erkent en aengenomen.

Sal de voorschreven TACO sich in de bedieninge des h. doops, predicken des Catechismi, gebruyck des h. avontmaels, onderhoudinge der kerckelycke vergaderingen m[et] hetgene daeraen cleeft, dragen nae de ordeninge en gebruyck van de andere Gereformeerde kercken deser landen.

Sal deselve TACO op de classicale en synodale vergaderingen als d'andere kerkendienaren verschijnen en sich deselve onderwerpen, op vertrouwen dat, in gevalle (twelek God verhoede) eymant hem mochte poogen in leere of leven te beschuldigen, hem by deselve vergaderinge synne behoorlycke defensie (als billyck) daertegen gegeven sal werden ende met conditie, dat hem alsdan vry sal staen sodanige certificaten en getuychenissen tot synder verantwoordinge te beleyden, als hy nae gelegentheyte van saken te rade vinden sal, mits oock dat syn beschuldigers haerlieder aenlachten anders dan met hem eygen affectien gehouden sullen wesen behoorlyck te bewijsen.

Sal oock de voorsz. TACO voort eerste compareeren op de classicale vergaderinge van Enchuijsen, tot daerop naerder by de synode van Noorthollant oft dien tselve competeert, ten versoecke van die van Mendenblick sal wesen gedisponeert

Dat deselve TACO noch andere kerkendienaren, alhier in actuelen dienst staende, uytten selven sonder voorweten en bewillinge van de magistraet en kerckenraet te gelyck niet gelicht of gelicentiert sullen mogen worden. En in gevalle hierover eenich different tuschen die van de magistraet en kercke ontstonde, sal tselve by de E.E. heeren Gecommitteerde Raden van Hollant of Westvrieslant en tNoorderquartier gedediceert en geslicht werden.

Dat voortaan, wanneer een predicant van node wesen sal, by de magistraet en kerckenraet respectie gelyck getal van personen gedeputeert en by deselve gesamentlyck tot nominatie van een goed, wel gequalificeert en vreesaem persoon geprocedeert en nae gedane rappoort en aggregatie van beyder principalen daerop verschreven en ter proef gestelt sal worden, en so deselve verstaen wort bequame gaven te hebben, dat deselve voorts daerop by de magistraet en kerckenraet beroepen, aengenomen en voorts na orden van de kercken in synen dienst gesfelt

ende bevesticht sal worden, maer indien deselve eenighe van beyden, tsy magistraet of kerckenraet niet en behaegt, sal alsdan in voegen als voren om een ander uijtgesien en met denselven werden gedaen, als voren is verhaelt

Sal oock voortaan alle jaer ontrent den lesten Decembris, waarvan den aenvanck wesen sal in Decembri toecomende anno 1599, tot het stellen der ouderlingen en diaconen, die neffens de blyvende helft voor het jaer daeraen volgende sullen dienen by die van de kerckenraet, een dubbel getal genomineert en den magistraet voorgesteld werden, opdat deselve by haer geaggreert en daerna de gemeynte voorgedragen synde, het enkel getal by deselve gemeynte daeruyt vercoren werden, die dan voorts in haeren dienst sullen werden ingelyft nae ordeninge der kereke. Welverstaende dat de magistraet int reprocheren ongehouden sal sijn te geven redenen van reproche, die niettemin daerinne gebruijcken sullen alle discretie in goeder conscientien.

Dat oock de diaconen ten uijtganck van heuren dienst behoorly[ck] rekening van de ontfangen penningen oft aelmoesen en uijt[aven] van dien ten overstaen van de magistraet oft heurlieder gede[pu]teerde sullen doen ende de ontfangen penningen tot anders geen eijnde employjeren, als daer deselve gegeven sijn.

Dat het den magistraet vrij sal staen eymand, professie doende van de christelycke Gereformeerde religie, te com[mitteren] om te verschijnen in den kerekenraet van Medenblick om te hooren en te sien, tgene aldaer sal mogen werden gebesoigneert, oock mede te mogen discoureren sonder nochtans eenige stemme decisive aldaer te hebben ende met conditie, dat deselve niet compareren en sal, wanneer op de nominatie van ouderlingen en di[aconen] sal werden gehandelt. Ende wanneer het mocht [ge]schieden, dat men van de voorsz. gecommiteerde selve soude [heb]ben te spreken, sal de magistraet daarvan te vo[ren] verwitticht worden om een ander in syn plaetse (indien het deselve belieft) te committeeren.

Sullen oock de leste vijf articulen verstaen werden te dienen alleen by provisie en totdat by een generale kerckenordre anders sal wesen versien.

Aldus gedaen binnen Medenblick op den lesten Octobris 1598.

Onder stont geteekent:

Ter ordonnantie van de magistraet der stede
Medenblick by my

FRANS PIETERSZ.

JOHANNES UTENBOGAERT.

JOHANNES MATHISIUS.

BARTHOLDUS WILHELMI

HERMANNUS GERARDI.

TACO SYBRANDI.

DIDERICK PIETERS, ouderling.

NANNING JANSZ, ouderling

CORNELIS CORNELISZ, ouderling.

JAN PIETERSZ EENES, diaken.

JACOB CORNELISZ, diaken.

in den naem en door last des ker-
ckenraets en der gemeynthe tot
Medenblick.